КОМПЛЕКСНАЯ РАБОТА ПА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ І ЛІТАРАТУРЫ

Студзень 2024 года

ДАВЕДКА ДЛЯ ЖУРЫ

10 клас
Варыянт 1

Заданне 1.

Транскрыпцыя	Правільна
[законадаўства] *заканадаўства*	[заканадаўства]
[б’эзым’эн:ы] *безыменны*	+
[высакайакасны] *высакаякасны*	+
[з’м’эн’л’івы] *зменлівы*	[з’м’энл’івы]
[γ’эйам’этрычны] *геаметрычны*	[γ’эам’этрычны]
[індустрыйал’ізацыйа] *індустрыялізацыя*	+

За кожны правільны адказ – 1 бал.

Заданне 2.

	Значэнне слова	Магчымыя прыклады
1	Бліскуча-жоўты, падобны колерам да золата	***Залатыя промні сонца свяцілі ў вокны.***
2	Вытканы, вышыты пазалочанымі ніткамі	***залаты слуцкі пояс***
3	Які складаецца з золата, з’яўляецца золатам	***залаты пярсцёнак***
4	Шчаслівы, радасны (перан.)	***залатая школьная пара́***
5	Вельмі добры па сваіх якасцях; цудоўны, выдатны	***залаты чалавек*; *залаты характар***
6	Дарагі, любімы (зваротак; перан.)	***Залатыя мае дачушкі, заходзьце!***

За кожны правільны прыклад – 1 бал.

Заданне 3.

вастрыць	‘збірацца, намервацца ісці, ехаць, адпраўляцца куды-н.’	***вастрыць лыжы***
ездзіць	‘здзекавацца з каго-н., прыгнятаць, выкарыстоўваць у сваіх інтарэсах’	***ездзіць на карку***
кідаць	‘уступаць у барацьбу з кім-, чым-н., рабіць рашучы выклік каму-, чаму-н.’	***кідаць пальчатку***
мыліць	‘моцна прабіраць каго-н., выгаворваць з дакорам’	***мыліць галаву***
перакідаць	‘непрыкметна пераходзіць ад адной тэмы размовы да другой’	***перакідаць масток***
хадзіць	‘рызыкаваць жыццём, быць у небяспецы’	***хадзіць па лязе***

За кожны правільна складзены фразеалагізм – 1 бал.

Заданне 4.

Словы, якія не маюць канчатка	Словы з нулявым канчаткам	Словы з матэрыяльна выражаным канчаткам	Словы з двума канчаткамі (у тым ліку нулявымі)
па-беларуску	*уцёк-□*	*к-аму-сьці*	*восем-□-сот-□*
адчуваючы		*[й-о]й*	*сяк-і-так-і*
дзесьці		*здароў[й-э]*	
жалюзі		*абыякав-ы*	
сумленна			

За кожную правільна запоўненую ячэйку – 0,5 бала.

Заданне 5.

Назоўнік	Прыметнік	Назоўнік	Прыметнік
Смалявічы	***смалявіцкі***	*Дуброўна*	***дубровенскі***
Хойнікі	***хойніцкі***	*Нарач*	***нарачанскі***
Куба	***кубінскі***	*Навагрудак*	***навагрудскі***
Падароск	***падароскі***	*Добрынь*	***добрынскі***
Старыя Дарогі	***старадарожскі***	*Сула*	***сульскі***
Аўцюкі	***аўцюкоўскі***	*Івянец*	***івянецкі***

За кожны правільны адказ – 0,5 бала.

Заданне 6.

Сказ	Тып памылкі (у выпадку яе наяўнасці)	Выпраўлены варыянт (магчымыя варыянты)
А	Плеаназм	*Такое ўзаемадзеянне паміж гаспадаркай і навучальнымі ўстановамі традыцыйнае.*
Б	Таўталогія	*Гарадскі суботнік праходзіць у межах месячніка па добраўпарадкаванні.*
В	Няма памылкі	*Баявое хрышчэнне салдат атрымаў у Сталінградскай бітве.*
Г	Плеаназм	*Жыхары горада спявалі хіты розных гадоў.*
Д	Неразмежаванне паронімаў	*Значэнне Беларускай АЭС для энергетычнай бяспекі нашай краіны проста велізарнае.*
Е	Неразмежаванне паронімаў	*Прафсаюз пастаянна ставіць перад органамі дзяржаўнага кіравання пытанні гарантаванай аплаты працы рабочых і спецыялістаў, занятых у сістэме адукацыі.*

За кожнае правільнае вызначэнне тыпу памылкі – 0,5 бала, за кожнае правільнае выпраўленне памылкі – 0,5 бала. За правільнае вызначэнне адсутнасці памылкі – 1 бал.

Заданне 7.

ПРЫКЛАДНЫ ВАРЫЯНТ ПЕРАКЛАДУ:

Была ў вёсцы свая цэркаўка, як і належыць *(мае быць; заведзена)*, на высокім чыстым месцы, добра бачная здалёк*(у)* з той і другой пратокі; цэркаўку гэту*(ю)* ў калгасную пару прыстасавалі пад склад. Праўда, службу за адсутнасцю *(з-за адсутнасці; з прычыны адсутнасці)* бацюшкі яна страціла яшчэ раней, але крыж на макаўцы *(верхавіне, купале)* заставаўся, і старыя бабы раніцамі слалі яму паклоны. Потым і крыж збілі. У апошнія гады двойчы на тыдні садзіўся на старым выгане самалёт, і ці то ў горад, ці ў раён народ прывучыўся лятаць па паветры.

За кожную памылку (любога тыпу) ад максімальнай колькасці балаў адымаецца 0,25 бала, але павінна атрымацца не менш за 0 (нуль) балаў.

Заданне 8.

А	**Ліра-эпас**	**Лірыка**	**Драма/драматургія**	**Эпас**
Б	«Курган» Янкі Купалы	«Роднае слова» Дануты Бічэль	«Паўлінка» Янкі Купалы	«Багіра» Янкі Маўра
В	**7, 10**	**2, 9, 11**	**1, 6**	**3, 4, 5, 8**

За правільна запоўнены радок А – 0,5 бала, за кожнае правільнае вызначэнне роду пералічаных твораў – 0,5 бала.

Заданне 9.

Аўтар	**Назва твора**
Якуб Колас	**«Новая зямля»**
Максім Гарэцкі	**«Роднае карэнне»**
Васіль Быкаў	**«Незагойная рана»**
Іван Шамякін	**«Непаўторная вясна»**

За кожнае правільнае вызначэнне назвы твора – 1 бал, за правільнае вызначэнне аўтара – 0,5 бала.

Заданне 10.

Агульная ацэнка за выкананне задання складаецца з двух кампанентаў: ацэнкі за аргументацыю спалучэння карціны з вершам і ацэнкі назвы, анатацыі.

За кожны аргумент з доказамі (напрыклад, агульнасць вобразаў: у вершы і на карціне ўвасоблены вобраз саду; агульнасць часу стварэння твораў: пачатак XX стагоддзя; агульны настрой: і мастак, і паэт адлюстроўваюць настальгію па родным доме; іншыя) – 1 бал. Максімальная колькасць балаў па гэтым кампаненце – 3. Не прымаюцца аргументы без доказаў і аднолькавыя па сваёй сутнасці.

Назва і анатацыя ацэньваюцца наступным чынам:

Колькасць балаў	*Рэкамендацыі па ацэньванні*
3	*Прыведзена арыгінальная назва альбома, якая абыгрываецца ў анатацыі. У анатацыі названы мэта стварэння альбома і адрасат. Памер анатацыі з'яўляецца аптымальным*
2	*Прыведзена арыгінальная назва альбома, якая не абыгрываецца ў анатацыі. У анатацыі названы мэта стварэння альбома і адрасат. Памер анатацыі з'яўляецца аптымальным* *АБО* *Прыведзена арыгінальная назва альбома, якая абыгрываецца ў анатацыі. У анатацыі не названы мэта стварэння альбома або адрасат. Памер анатацыі з'яўляецца аптымальным*
1	*Прыведзена арыгінальная назва альбома, якая не абыгрываецца ў анатацыі. У анатацыі не названы мэта стварэння альбома або адрасат.* *Памер анатацыі не ўлічваецца*
0	*Прыведзена назва альбома, якая не абыгрываецца ў анатацыі. У анатацыі не названы мэта стварэння альбома і адрасат. Памер анатацыі не ўлічваецца* *АБО* *Адсутнічае назва ці анатацыя* *АБО* *Адказ адсутнічае*